Tribuna

POSTARINA PLAĆENA U GOTOVU.
Mali oglasnik 10 riječi D. 3.50 svaka daljnja 50 p.
Priopćeno po retku D 10 — Plativa i tuživo u Šibeniku

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEDJELJE
Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik, Ul. Episkopa Milaša
izdavač i odgov. urednik Hamilkar Vitaliani — Telefon br 47 —

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.50
Pretplata mjesečno Din 14.– Inostranstvo Din 28
Čekovni rač. Zagreb 38.114 - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

GODINA IV — ŠIBENIK — 6 OKTOBRA 1936 — SPLIT — BROJ 429

GRADSKA BIBLIO
„JURAJ SIZG
ŠIBENIK
NAUČNI ODJ

SLOM HUMANOSTI

— Refleksije na rat u Spaniji —

Svetski socijalni vrtlog, uzburkan sudarom silnih i krupnih socijalnih problema, stvorio je raspoloženje u kojemu predvladava mišljenje, da se vrednost čoveka sastoji isključivo u njegovom socijalnom delovanju. Razvijajući preterano i jednostrano socijalnu svest čovečanstva, izgleda, kao da se zapustile svestrani i osebujni unutarnji razvoj čoveka, a naročito etički. Tako je socijalna vrednost potisnula etičku. Ljudi se bore za socijalnu pravdu i vlast, ali ne ljudski nego kao zveri. Unutarnja vrednost i dostojanstvo čoveka kulturnog bića, srozali su se na stepen kanibalizma, te kao da skoro i nema nastojanja, da se ljudski život udesi prema višim kulturnijim i čudorednim zahtevima, a u koliko se negde i naglašava to nastojanje, praktički i iskreno se ne ostvaruje. Užasan primer hipertrofije socijalne svesti na štetu unutarjeg, etičkog pridizanja čoveka i čovečanstva daje nam današnja Španija. Obe strane, koje se u bratoubilačkom gradjanskom ratu kao balski mrcvare, propovedaju, kako to čine radi viših socijalnih ciljeva. A koji su to viši ciljevi, koji dozvoljavaju uništavanje braće u masama na najbestijalniji način? Kad bi bila u opasnosti država ili narod moglo bi se opravdati pustošenje ljudstva. Mogli bi da shvatimo i jednu revoluciju kratkog trajanja. Ali, u današnje doba, grozote gradjanskog rata u Španiji, zaista je teško shvatiti, a još teže opravdati. Čitajući izveštaje iz te nesretne zemlje dobija se dojam, kao da se ova nacija, koja je bila zavidna riznica kulture, pretvorila u krdo ljudjaka, razbojnika i krvnika. — A zašto i za koga?

Mračne sile, koje imaju svoje centrume izvan Španije pomažu i dirigiraju prolijevanje bratske krvi u Španiji radi svojih ciljeva. One su pretvorile Španiju u krvavu arenu gdje treba da se obračunaju do istrebljenja fašizam i komunizam. Španski narod pao je nolens volens u tu namještenu klopku, a da nije imao snage da prozre namjere svojih neprijatelja, da bude oprezan i da ostane čuvarom svojih tradicija i svog kulturnog dostojanstva, odnosno, da se barem na pola puta osvesti i zaustavi grozote.

Tragedija Španije ne bi stoga po našem mišljenju bila uzela one razmere i žestinu, koju je uzela, da je nisu podržavale strane mračne sile. Zato, koliko god je socijalno stanje u Španiji bilo neuravnoteženo i nepodnosivo, i koliko god je ono primarni faktor nastale revolucije, ipak krivica da se revolucija pretvorila u ovakav strašan gradjanski rat manje leži na španjolskom narodu, a više na stranim silama.

A što rade te mračne sile, da prekriju svoju barbarsku i nehumanu rabotu? One ciničkl izjavljuju, da je rat u Španiji interna španska stvar, te donose odluke, da se ne pačaju u to pitanje. One, koje su u stvari zapalile buktinju rata, ili je polije benzinom nakon što je zapaljena, pilatski peru sada ruke i puštaju da se uništi jedan divan narod, koji je dao znatan prinos ljudskom napretku i kulturi. I dok tako pilatski peru ruke istovremeno u Ligi Naroda propovedaju potrebu medjunarodnog bratstva i humanosti. Zar to nije bljutavo farizejstvo, odvratan cinizam i skrajna nehumanost?! Kad bi Liga Naroda stvarno bila humana ustanova, njena je sveta dužnost bila, da hitno sazove konferenciju svih svojih članica, te da poduzme sve korake, koji mogu da obustave prelevanje bratske krvi u Španiji.

Birokratske zapreke i političke račune nekih svojih članova ona je morala da ignorira, te za pobedu načela humanosti, a radi svog vlastitog prestiža, morala je barem da pokaže dobru volju da obustavi strahote Španije, gdje zrna pogadjaju slepo sve redom i ne biraju svoje žrtve. Ali nije poduzela nista. Ja bih htio znati što misle ti visokopoloženi diplomaje, koji su darežljivi plemenitim uputama i retorikom o bratstvu, o miljonima španjolaca, koji ludo ginu bez svoje krivice. Zar oni nisu dostojni pijeteta i humanosti „kulturne" Evrope? Ili je humanost doživela slom i postala samo otrcana diplomatska i sveštenička fraza? Ako je tako onda je zaista došlo vreme kad se ne treba zanašati lepim idealima nego na život i društvo gledati surovo realno, a na čoveka kao vuka. Homo hominis lupus. I onda se ukazuju verovatno prognoze nekih velikih mislioca, koji tvrde, da je Evropa ušla u svoj sumrak.

SPLIT.

Dr. Branislav Radica.

Značenje trgovačkog sporazuma izmedju Kraljevine Jugoslavije i Kraljevine Italije

Napokon je likvidirana jedna šteta na epizoda u političko privrednim odnosima izmedju naše Države i Italije. Sankcije koje smo primijenili radi

G. Stojadinović

principa poštivanja medjunarodno preuzetih obaveza u Ligi Naroda, prestale su važiti i danom 1. oktobra o. g., renoviran je ekonomsko trgovački odnos sa susjednom Kraljevinom.

Radujemo se postignutom sporazumu, koji, iako privremenog trajanja, ima da postane stalan i čvrst temelj jedne bolje epohe za budućnost naših odnosa.

Principi logike dobrog susjedstva, koji se — osobito u konkrelnom slučaju ukazuju — gdje jedan susjed, Jugoslavija, ima obilna rudna, poljoprivredna, šumska i stočna bogatstva, a drugi susjed, Italija, naprednu i usavršenu industriju, moraju da pobijede. Dobar odnos susjedstva je uvijek urodio dobrim plodom, a dobri plodovi su uvijek imali samo pozitivne i korisne rezultate, za oba susjeda.

Putem stvaranja dobrih ekonomskih odnosa, prečišćava se i opća atmosfera dobronamjernog obostranog poštovanja. Ako ovo vjerovanje i osjećaji pobijede, nesumnjivo je, da bi se u vrlo skoroj budućnosti mogla da nadju riješenja svim ostalim problemima kao i neprirodnim pojavama geografsko političke naravi na našim granicama i obalama. Isto tako ne

stoji bi razlozi umjetno podržavanih

G. Mussolini

ideja revendikacija i postignut bi bio slobodniji i humaniji tretman narodnih manjina. Uklonilo bi se sve ono, što jednom ili drugom susjedu smeta i što mu podriva unutarnji mir i država osjećaj neizvjesnosti.

Baš ovih dana, kada je potpisan sporazum, pada i datum obljetnice rodjenja velikog talijanskog pjesnika Dante Alighieri a. U toj zgodi, želimo da se talijanski narod sjeti narodnih granica, koje je Italiji, odredio njen veliki Genij. Isto tako na svima nama, stoji, da se sjetimo da su se naši narodi u prošlom i ovom vijeku skupa borili za slobodu naših narodnih i teritorijalnih granica i da je baš sada potrebito, da taj isti osjećaj bude pravilo našim nastojanjima i djelima u sadašnjosti.

Vjerujemo da smo na dobrom putu ljepše budućnosti; garanciju nam zato daju dobre želje obiju Kr. Vlada, one g. Dr Milana Stojadinovića, čovjeka široke koncepcije i velikih poleza i one g. Benita Mussolinija, mudrog i lealnog i prijatelja i protivnika, koji zna da dobre želje uvijek iskreno prihvati.

Dr. D. U.

Rabota klerikalaca

Poznata je historijska činjenica, da su klerikalci i njihovi saveznici sljedbenici židova Jožue — Pepike Franka (poznati jedni i drugi pod imenom „franko — furtimaši"), bili za vrijeme Austro—Madžarske najpokornije sluge Beča, Pešte i Rima, dim — dušmana podjarmljenih i zarobljenih slavena, i da su oni, za volju i na korist svojih gospodara, do zlaboga iskorišćavali naš neuki narod, koga su njegovi vlastodršci za svoje zločinačke ciljeve proračunano držali u potpunoj tmici. Jedan od najglavnijih zadataka franko — furtimaša bilo je širenje mržnje izmedju dva plemena našeg zarobljenog naroda: hrvata i srba; dijeljenje tih plemena na dva međusobna neprijateljska tabora, kako bi se oslabili i osujetili njihovi naporl, da na sebe zbace tudinski jaram. Franko—furtimasi, dim — dušmani našeg naroda, kao i njihovi vajni gospodari, najaktivnije, svim silama, provađali su u djelo lozinku njihovih gospodara: „Divide et impera" t. j. dijeli, pak vladaj. To isto danas oni rade, vraćaju se u ondašnjim Austro—Madžarskima, kako to

dokazuju svojim gnjusnim

djelima, kojima smo mi svaki dan svjedoci, a kojima oni huckaju hrvate i katolike na mržnju protiv Srba i pravoslavnih, ne brineći se o sablazni rad svih čestitih hrvata te pravih i uvjerenih katolika. I zato u pomenute svoje sramotne ciljeve klerikalci pretvoriše crkve, hram božji, i crkvene obrede u prostorije i prigode za političke demonstracije i izazivanje mržnje među braćom profanišući na sablazan vjernika sveta mjesta i svete obrede, pak i samoga Boga. Oni su učinili — kazao je naš veliki učitelj Stjepan Radić — kako bi Isus rekao: „Iz kuće Oca moga učinili ste špilju razbojničku, iz oltera i propovjedaonice učinili ste svoje kartašnice".

Baciše pod noge uzvišena načela Hristove nauke, a naročito onu „Ljubi svakoga čovjeka na svijetu, bez razlike vjere i narodnosti, kao iskrnjega svoga, stvorenog na sliku i priliku božju, isto kao samoga sebe". Pod Austro — Madžarskom širili su mržnju između hrvata i katolika s jedne, a srba i pravoslavnih s druge strane, da ih i jedne i druge drže u ropstvu zloglasnog tuđina, a danas tu istu mržnju siju, da ih sada slobodne bace ponovno u još teže ropstvo, kad vjekovni neprijatelji našega naroda sve preduzimaju i jedva čekaju zgodan čas da klerikalcima i frankovcima uspije plan, pak da nad našim narodom, kao nad onom tužnom već zarobljenom našom braćom, dušmanski zagospodare. Tko ne zna za pozadinu ove sramotne i za naš narod vrlo pogubne rabote klerikalaca, mogao bi misliti, da je njema krivo u ovaj Državi. Ali će vam svaki pošteni svećenik kazati, da u ovoj Državi ima razmjerno više svećenika, nego u ma bilo kojoj državi na svijetu; da su u ovoj Državi odnosno od naroda bolje plaćeni svećenici nego u ma bilo kojoj Državi na kugli zemaljskoj. Ako pogle-

„Tribuna", g. G. Balugdžić i „Samouprava"

U broju 189 od 3 oktobra ugl. „Samouprava" prenosi naš uvodnik koji je bio upravljen na g. Balugdžića i koji je kritikovao njegov ultrasocijalistički stav.

„Samouprava" u svojoj bilješci tvrdi da „Tribuna" odlučno brani „svoj fašistički stav" i upozoruje svoje čitaoce na daljnji tok polemike sa g. Balugdžićem, koji sukob ima da šteti pravoj i zdravoj demokratiji.

Na ove tvrdnje ugl. „Samouprave" smatramo potrebitim da odmah odgovorimo, da „Tribuna" nije nikakav fašistički list, da članak upućen g. Balugdžiću nije izazvao na polemiku i da „Tribuna" smatra da njen stav kao i stav njenih saradnika, ni ovom prigodom ni ikada, nije bio u sukobu sa pravom i zdravom demokratijom.

Uredništvo „Tribune"

„ILS" INDUSTRIJA LIJESA
TVORNICA SANDUKA - SIBENIK
Skladište svakovrsnog materijala. Prodaja na veliko i malo uz najpovoljnije dnevne cijene i uvjete. Telef. br. 30.

KUPUJEM Bankovne knjižnice, Zlato i Briljante. „Nakit" posredovanje za nabavu zajmova, Split — Kre. šimirova 3.

dâte krug klerikalaca, uvjeriće vas dimenzije njegovog trbuha o njegovom dobrostanju. A što pak klerikalci rade za dobro naroda, i koliko pažnje i nastojanja pokazuju za njegovo intelektualno i materijalno poboljšanje i njegov napredak uopće? Ništa! Oni ga, naprotiv, uznemiruju i truju njegovu dobru dušu i njegovo plemenito srce znajući vrlo dobro da njihova opačina nije na doh vat nikoga razuma. I još od naroda zahtijevaju klerikalci, da im vjeruje, kad mu oni kažu, da su oni „posrednici između neba i zemlje"!!

Zaboravljaju međutim proročanstvo one mudre narodne poslovice koja nije nikad prevarila: „Tko s vragom tikve sadi o glavu mu pucaju"! I ništa u tom pravcu nisu naučili ni iz prošlosti ni iz novijih vremena! Njihove novine vrlo često ističu, da oni vole, i te kako, hrvate, da oni pate uz „hrvatski narod", da su oni njegovi „sapatnici". To je laž, kako se to može zaključiti iz ovo nekoliko redaka; oni ga uznemiruju, truju, nikakvo dobro od njih on ne prima. „Ljube ga kroz kamiš", — kako se ono kaže — a u koliko mu lijepim riječima, ali samo lijepim riječima iskazuju ljubav, to je samo po prirođenom im farizejstvu, da ga privuku u svoju zamku, pa da s njim u ropstvo ljosnu. Oni su dakle njegovi neprijatelji. A u ovom nizu misli nije na odmet, da citiramo u izvatku pismo jednog „preuzvišenoga" jednom pensionisanom župniku. Taj izvadak glasi: „Velečasnom (ime župnika) u (selo). Primio sam Vaše cijenjeno pismo od 22 tek. i shvaćam Vaše poteškoće. Nuđam Vam dragovoljno ..... (selo).. Osim Vaše mirovine ja ću Vam proslz ti 500 Din. jer ostalo moram p stiti Provincijalu onog Fratra, koji će figurirati za potpis. Molim Vas da nastojite da mi nađete u..... (grad) kojeg drugog umirovljenika za..... (selo) pod istim uvjetima, koje sam Vami ponudio. Ž lim Vam preobilni blagoslov Božji. Vama odani u H..... Jeli ovo u skladu sa moralom? Varati Državu na štetu seljaka i ostalih slojeva, koji svi plaćaju porez, je li to ljubav prema Bogu, narodu i iskrenjemu svomu?!

Na to svak može da točno odgovori. Ovoliko za danas, a u zgodan čas ćemo ih nečim drugim „Ugodno" iznenaditi na drugom mjestu.

Jedan katolik.

I trgovački dugovi neka se izjednače sa seljačkima

Dakle uredba o likvidaciji zemljoradničkih dugova ugledala je svijetlo. Istina, do sada je izašlo nekoliko uredbi od kojih ni jedna nije nikada ugledala danje svjetlo, pa se tako ni jedna od tih uredbi nije mogla ni provesti. Pa i sadanja uredba sadržaje odredbe o mnogim pravilnicima, koji se imadu izdati, da bi se sama Uredba mogla provesti u život. Kr. vlada je obećala, da će ti pravilnici biti u hitnom tempu izdani.

Što se tiče samoga trgovačkoga staleža može se reći, da je on novom Uredbom o razduženju seljaka prošao loše. A to iz dvojakih razloga: odredjeno je, da seljaci imadu trgovcima platiti dug u 12 a priračunavši još 5 godina una trag od kako je došla prva zaštita, onda to iznaša 17 godina bez prava, da si trgovci za svo vrijeme neplaćanja dugova smiju računati kamate. A to pravo dano je bankama i zadrugama. Iako će banke i zadruge navodno gubiti 25 posto od seljačke glavnice, one će imati korist u tome, što će dobiti razliku na kamatima, a osim toga Privilegirana zgrarna banka preuzet će seljačke mjenice bez obzira, da li su one još valjane ili ne. A takovih nevaljanih mjenica bit će sijaset. I tu je onaj veliki razlog zašto su trgovci prošli loše.

Trgovci imadu, istina, pravo da dobiju vraćeni svoj dug, ali ako ga sada ne će imati od koga da utjeruju, onda je takav dug jeduostavno propao. Osim toga trgovcima je dano pravo, da u slučaju neplaćeža kojega roka, utjeraju u cjelosti cijeli zaostali dug. I opet nastaje pitanje, kako utjerati takove dugove, kad procesi oko utjerivanja ovakovih zemljoradničkih [illegible] velikih parbenih troškova. Trgovcu, koji je radio sa seljacima, nije dužan jedan seljak, nego i stotine njih. Ako seljaci ustraju i dalje u neplaćanju dugova odakle trgovcu tolika svota, da bi mogao sve te dugove utužiti?

I još jedno vrlo važno pitanje, — koje su od početka postavljali trgovci i kojega su neprestano naglašavali, — nije likvidirano ovom uredbom, iako je to trebalo učiniti. Naime to, što su dugovi trgovaca ostali otvoreni i trgovci nezaštićeni. Obećavalo se, da će i oni seljački dugovi, što su nastali iz robnih kredita kod trgovaca biti konvertirani obveznicama. Tada bi trgovci lombardom tih obveznica mogli doći do svoje gotovine, makar i u smanjenom iznosu. Oni bi onda mogli sa ovako dobivenom gotovinom, odnosno sa dobivenim obveznicama podmiriti, iako ne u cjelini, a ono u najvećem dijelu, one svoje dugove, koji su nastali iznenadnim moratorijem seljačkih dugova. Tome su se trgovci i nadali, pa su zato bili ustrpljivi i uz najveći napor udovoljavali svojim obavezama, odnosno prolongirali su ih, koliko se dalo i moglo sve u nădi, da će ipak doći do svoga novca. Ali je ta nada ostala jalova. Dugovi trgovaca, kako rekosmo, ostali su otvoreni i oni će ih morati platiti bez obzira s kojeg su naslova nastali.

Dok je seljacima omogućeno da likvidiraju svoje dugove u roku od 12 godina, dotle će nezaštićeni trgovci, koji će u najboljem slučaju moći tek izvjestan dio svojih potraživanja utjerati, morati u cjelosti platiti svoje dugove odmah po dospjeću, odnosno prema rokovima, ako li su ugovoreni. A ti su rokovi kod banaka i institucija vrlo kratki.

Dok su banke ostale i dalje zaštićene, pa ne će morati vratiti uloške ni trgovaca, ni obrtnika i ulagača uopće, dotle će i nadalje trgovci morati gledati, kako ih one iste banke, u kojima se nalaze njihovi ulošci, gone pod stečaj ili im sudskim putem utjeruju dugovanja.

Banka kao dužnik trgovca na kontu uložaka i tekućeg računa ima potpuno slobodne ruke prema trgovcu a kao vjerovnik će ga i nadalje moći naganjati kao vrag grješnu dušu. No trgovac nije dužan samo banci. On je dužan i industriji kod koje nabavlja robu. Taj je dug i kod najkulantnijih firmi postao iznenadan onog časa, kad su i najjače firme koje su poslovale sa seljacima ostale bez gotovine, što su ih plaćali seljaci na račun svoga dugovanja. Industrija je uvažavala tu iznenadnu situaciju i čekala je trgovca za ta potraživanja. I to naravno uz pripisivanje zateznih kamata.

I sad nastaje takova situacija, da će industrija početi od trgovaca utjerivati u pojačanoj mjeri taj dug, jer će moći upreti prstom: e, pa sad vam seljaci plaćaju dug, pa ga trebate i vi da podmirite!

Kod mnogih industrija trgovac će morati, a i sada mora, da plaća u većim iznosima to dugovanje, te se tako do krajnosti iscrpljuje i njegova poslovna ekspanzija je iz dana u dan sve slabija. Mi bi mogli baš o tom predmetu napisati čitavu studiju, u kojoj bi se sa nizom dokumenata posvjedočila svaka otdje postavljena tvrdnja. Dopaće iz tih dokumenata s kojima raspolažemo vidjelo bi se, kako će ovo navodno razduženje, odnosno likvidacija seljačkih dugova sa sobom donijeti za trgovce nove terete i nedaće.

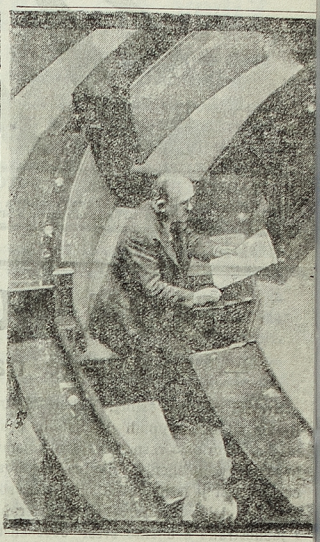
Prema tome ukazuje se, da je ova uredba dvosjekli mač, čije obe oštrice podsiđaju trgovca ravno u srce. Trgovačka privreda i opet je ona, koja je stradala, pa se upravo dobiva dojam, kao da se kod nas čini hotice i namjerice sve, da se što skorije likvidira sa samostalnom individualnom trgovinom i da se ona prepusti u pandže stranoga velikoga kapitala, koji će mjesto pojedinačnih naših trgovina otvoriti u svim mjestima svoje filijale. To bi imala biti ona tako zvana „zaštita potrošača"...

Sad se vidi najbolje, kako su imali pravo oni, kad su tražili ne linealnu, nego individualnu zaštitu trgovaca i privrednika uopće i da ju dobije svaki dužnik bez obzira na stalez i to putem sudskih vlasti besplatno, ako mu je takova zaštita potrebna.

Zbog toga opet ponovno naglasuje se zahtjev, da se pitanje dugovine privrede ne ostavi po strani, nego da i ono bude na pravedan način riješeno. Neka se omogući i trgovcima, da i oni u 12 godina likvidiraju sa svojim dugovima uz kamatnjak od 3 posto, kako je dano seljacima, čiji su dugovi kod trgovaca či-

Po nacrtu ar
mo

Ostavljen sam od svojih kolega, sje francuski ministar financija Auriol, ruci drži nacrt zakona koji će podnij komori

Misteriozno putovanje kardinala Dr. Pacellija

New—York 6. Danas stiže ovamo vatikanski državni tajnik kardinal Pacelli. U političkim se krugovima tvrdi da će se on čim prije sastati sa predsjednikom Roosseveltom u svrhu uspostave diplomatskih odnosa izmedju USA i Vatikana i osnivanje nuncijature u Washingtonu. Izgleda dà to putovanje stoji još u vezi i sa nastojanjem Vatikana da predobije Roosevelta za borbu protiv komunizma. Rezultat tih pregovora će osjetljivo uticati na držanje američkih katolika prigodom predstojećih predsjedničkih izbora u Sjedinjenim Državama.

Pored toga se u američkoj štampi tvrdi da se kardinal Pacelli odlučio na to putovanje i s razloga što želi da time otskoči njegov prestiž, jer se danas njega smatra najvjerojatnijim kandidatom za novog papu, premda nije postoja bičaj da državni sekretar postane tif. x.

tav niz njih bacili na pros
čiji dugovi još i danas lebde
hiljada i hiljada trgovaca ka
mač, koji ih može stajati
časa i minute, kad se tr
vjerovniku. Zato nema dr
te prekarne situacije nego
savezi slože u svom jedno
tjecaju, da se i trgovcima on
njihovih dugova u 12 godi
dina moguća solucija za tr

U spomen bratu Petru Piliću

Još jedan od onih predratnih, zadarskih Sokolova preselio se u Večnost. Petar Pilić preminuo je u Zadru, dana 23 septembra o. g,

Od malene sokolske čete iz druge polovice prošloga veka, najpre zatvorene u narodnim katakombama na zadarskoj Novoj obali, razvi se kroz niti dvadeset godina celi narodno sokolski pokret, koji je u Župi Bana Paližne u Zadru i u njegovoj užoj i daljoj okolici, okupio najbolje narodne snage, bez razlike vere i plemena. Tu smo se nalazili, u zadarskoj Sokolani, da postepeno dobijemo ono što smo radi bratskog insta nesmotreno bili izgubili.

Bilo nas je i Hrvata i Srba, i pravaša i narodnjaka i demokrata, svi uvereni, da samo medjustranačka tregua D i i narodna sloga može da vrati Zadar i u opštinsko upravnom smislu tada politički zarobljenom hrvatskom plemenu i da na tome treba poraditi složnim silama. U taj je broj spadao i brat Petar Pilić, svom svojom dušom predan sokolskoj misli, ma da je politički pripadao hrvatskoj stranci prava i bio jedan od njezinih vidljivih i časnih pretstavnika.

Zadarski posednik i čestiti trgovac on je i svoj posed i svoju trgovinu stavio u službu narodne misli, predano i retkom doslednošću svojega svetlog značaja. Ma da stranački na antipodima, znali smo na pragu Sokolane zaboraviti na stranačku opredjeljenost, da mo općoj narodnoj stv[illegible] dru, bez skriven[illegible] svom duš[illegible] napo[illegible]

POLITIČKI PREGLED

(mala enciklopedija)

Ogromna većina Hrvata opet se priklanja ideji sloge i saradnje sa ostalim dijelovima države.

Zagrebački uvodničar „Samouprave" u svojem članku „Činjenice počinju da govore" donosi i ove važne konstatacije:

„Na političkom polju velika liberalnost Vladina mnogima se je još do nedavna činila u najmanju ruku veoma opasna. Ti su ljudi očito pod dojmom starih tvrdnja o „antidržavnosti" Hrvata svaku manifestaciju hrvatske narodne svesti smatrali neposrednom opasnošću za državu. Danas je međutim jasno da je u početku, nakon popuštanja one sasvim neumesne i nepotrebne stege, reakcija mogla da bude i žešća nego što se je to moglo željeti, ali zdrava svest svugde pomalo pobeđuje tako da je danas već potpuno sigurno da se ogromna većina Hrvata opet priklanja ideji sloge i saradnje sa ostalim delovima države. O hrvatskim zahtevima, od kojih su mnogi zacelo opravdani, danas se, iako glavni deo Hrvata još ne učestvuje aktivno u vođenju države, vrlo ozbiljno vodi računa. Nema sumnje da još mnogo toga ima da se učini pa da Hrvati budu zaista zadovoljni, kao što nema sumnje da će se to moći provesti kako treba tek onda kad Hrvati budu učestvovali u vlasti. Naročito to važi za pitanje postavljanja Hrvata na razna važna mesta u državnoj upravi u kojima oni tvrde da su stalno bili zapostavljeni, često puta i sopstvenom svojom krivicom. Ne samo u državnim nadleštvima, nego u raznim državnim i poludržavnim ustanovama i preduzećima Hrvati zacelo imaju prava na jače učestvovanje. I oni će to, kol[illegible] zavisilo od današnje [illegible] pošti."

ZA KRALJA

Sokolske komem[illegible]

Blaženopoč. Kra[illegible]

Na dan tra[illegible] seg Kra[illegible]

sti da podnose posledice.

U Dubrovniku održao se ovih dana kongres Internacionalne Lige Žena kojem prisustvovahu mnoge ugledne žene iz celog sveta. Našu zemlju na tom kongresu zastupaju one žene, čija društva pripadaju Jugoslavenskom Ženskom Savezu, kao što su Ženska Zadruga, Kneginja Ljubica, Kolo Srpskih Sestara itd.

One društvo, koje nije član Jugoslavenskog Ženskog Saveza i koje ne izvršava svoje obaveze prema tom vrhovnom forumu u Jugoslaviji, nema nikakove zakonske podloge da može istom kongresu da prisustvuje.

Tako je isto i kod športa, kod veslačkih klubova itd. R.cimo, onaj klub koji nije član Jugoslavenskog Nogometnog Saveza, koji ne izvršava svoje obaveze i koji se ne pokorava naredbama Saveza, nema nikakovih zakonsk[illegible] vá.

MINISTAR PRAVDE G. Dr. N. SUBOTIĆ *obišao je u subotu, nedjelju i ponedjeljak Bukovicu i Kotare i tamo je došao u dodir sa svojim prijateljima i pristašama. Posjetio je mjesta Skradin, Bribirske Mostine, Kistanje, Knin, Benkovac itd. Svugde je srdačno dočekan od seljaka.*

KONFERCIJA JNS održana je u subotu naveče u hotelu Krka u 10 sati. Od vođa su bili gg. senatori Banjanin, dr. U. Desnica, dr. G. Anđelinović i M. Paštrović. Iz grada je prisustvovalo oko 40 lica. G. Anđelinović otvorio je konferenciu i govorio o političkim prilikama s naročitim obzirom na dojduće općinske izbore. Zatim govori g. Banjanin, koji kaže da će JNS na općinskim izborima u Primorskoj banovini istupiti samostalno, zatim da će ova stranka zavesti red u općine.

Poslije konferencije proslijedili su gg. senatori automobilima za Skradin i Sjevernu Dalmaciju.

ČLANICE DRUŠTVA KNEGINJE LJUBICE vratile su se u nedjelju iz Dubrovnika, gdje su prisustvovale internacionalnom kongresu žena.

MINISTAR PRAVDE g. dr. N. Subotić otputovaće danas za Beograd. U Šibeniku se zadržao oko 8 dana. Sastao se sa svojim političkim pristašama u gradu i okolici. Svugdje je bio od mnoštva seljaka vecma srdačno dočekan.

IZVANREDNA SKUPŠTINA Udruženja penzionera Sjeverne Dalmacije održana je u nedjelju ujutro u kući g. J. Milat. Na sjednici se raspravljalo o mjerama koje da se poduzmu da bi se penzije uredile pravedno prema rangu pojedinog penzionera.

DRUŠTVO PRIJATELJA FRANCUSKE otvara od 15 o. mj. tečaj francuskog jezika. Prijave se primaju u Gimnaziji do 10 o. mj. Tečaj stoji mjesečno 30 din.

U SUBOTU naveče održana je konstituirajuća skupština Hrv. privatnih namještenika. Izabrana je uprava kojoj je na čelu kao pretsjednik književnik g. Mate Milin.

ZAJEDNICA DOMA i ŠKOLE pri Realnoj gimnaziji u Šibeniku održaće svoju glavnu godišnju skupštinu u nedjelju 11 ov. mj. u 10·30 sati u crtaonici Učit. škole.

Mole se članovi da skupštini prisustvuju.

IZJAVA. — Kako sam g. Šprajcer Milana klevetala i širila neistinite vijesti, to ovim putem molim oprošćenja od klevetanog i izjavljujem da su reči koje sam govorila neistinite i izmišljene.

Ana, Ljuba i majka.

širite »TRIBUNU«

Oglas licitacije

Kod Banovinske bolnice u Šibeniku održaće se dana 19 oktobra 1936 u 11 sati prije podne druga ofertalna licitacija za nabavku mesa, kruha, mlijeka i ostalih živežnih namirnica za vrijeme od 1 novembra 1936 do 31 marta 1937 Istog dana održaće se i licitacija za nabavku peradi, kokošjih jaja, voća i povrća a za vrijeme od 1 novembsa do 31 decembra 1936. Za polanje obavijesti mogu zanimanici da se obrate ekonomatu bolnice za vrijeme uredovnih satova.

Upravnik: Dr Machiedo.

Knin

U subotu, 3. X., bili su bugarski agronomi, na prolasku u Split, dočekani na Kninskoj stanici od brojne publike i prijateljski pozdravljeni. Iz Splita je došao da ih dočeka na granici Primorske banovine g. N. Morović, banovinski načelnik. Bratske prolaznike iznenadilo je srdačno pozdravljanje Kninjana čim je voz došao na stanicu, gdje je bila zastupljena Općinska uprava, Sresko načelstvo, Komanda vojnog okruga, Državna gimnazija i Osnovna škola i mnogo građana. Najprije pozdravio je bugarske agronome g. Morović u ime Primorske banovine, a zatim g. Dr. M. Perković održao kratki pozdravni govor u ime općine. Pozdrav je počeo na bugarskom jeziku stihovima iz bugar. narodne himne, pa je nastavio na našem jeziku: Pred osam dana bio sam ponosan i sretan da pozdravim, u ime ove općine i mjesta, odlične pretstavnike bugarskih veterinera, a danas sam još sretniji da mogu da pozdravim uvažene pretstavnike bugarskih agronoma. Naš bratski bugarski ja narod poznat cijelom svijetu kao najuzorniji zemljoradnik, a u Bugarskoj kultura je zemlje na zavidnoj visini, što je zasluga Vaše struke i Vas, gospodo agronomi! I, mi Jugoslaveni, u najvećem smo postotku zemljoradnici i seljaci, pa Vas i nas spaja iskonska ljubav sa našom majčicom zemljom, koju obrađujemo i koja nas hrani. Zemljoradničke nacije su najnacionalnije, jer ih grudi zemlje, koju obitavaju i obrađuju, vječno vežu za svetu otadžbeničku grudu. Želimo što ne možete da duže ostanete u Kninu, a da vam vaša braća kninski seljaci ne iskažu ljubav kojom Jugosloveni ljube svoju braću Bugare! No naši će vam primorci, na Jadranskom moru, na jugoslovenskom moru, iskazati bratske, slovenske osjećaje koji spajaju Jadransko sa Crnim morem! Uzajamno pohađanje i sporazumijevanje braće Slavena Bugara i Jugoslavena spojiće nas u bliskoj velikoj, zajedničkoj budućnosti! Dobro došli! Zdrastvujte, bratija Blgare! Iskreno vas ljube braća Jugoslaveni!

Govor Dr. Perkovića prekidali su Bugari zanosnim odobravanjem kličući hurah i živio!

Pretstavnik bugarskih agronoma zahvalio se na bugarskom jeziku g. Dr. Perkoviću zahvaljujući općini Kninskoj na dočeku i ističući uzajamnu ljubav braće sa Jadranskog i Crnog mora. Na odlasku voza klicalo se s obje strane zanosno Jugoslaviji i Bugarskoj.

Sinj

Neuspjelo propagandno gostovanje Hrvat. katol. omladine iz K. Lukšića

27. IX. Sa plakatima kao čaršavi i letcima umnoženim šapirografom od Opštinskog načelnika najavljeno je gostovanje Hrvat. Katoličke omladine iz K. Lukšića. U letcima su pozivani Hrvati da učestvuju u svečanom dočeku gostiju. Za dočeк se nažalost nemože kazati da je svečan, jer u povorci predvođenoj od Opšt. načelnika Dr Smolića, sa glazbom (franjevačkom) bilo je svega 22 (dvadeset i dva) reda po 4 (četiri). Klicanja je ovog puta bilo 2 puta Dr. Mačeku i Hrvatskoj i to je bilo sve, jedan od Lukšićana kliknuo je Sv. Ocu Papi, ali prisutni izuzev 3 ženske nisu prihvatili, i tako je povorka nijema dopratila goste do Hrvat. kat. doma u kojem se u 10 sati održala zabava prikazivanjem „Seljačke bune".

U 10 sati svijet pozvan letcima i plakatima počeo se je sakupljati u dvoranu tako da je do 10·45 sati bilo prodano 36 ulaznica od kojih 14 muških, 9 ženskih i 13 djece. Opštin. načelnik Dr Smolić, vidjevši očiti neuspjeh svojih, tko zna koliko, razdijeljenih letaka, prisao je k'blagajni te rekao vrataru doći li seljaci puštajte ih bez ulaznice samo da bi donekle dvorana popunila".

Izvođenje programa i ako najavljeno u 10 sati otpočelo je u 10·54 sati, svega sa bezplatnim ulazom i priređivačima, oko 50 do 60 lica.

Velika dvorana katoličkog doma izgledala je posve prazna. Jedan od priređivača iz Kaštela ljut govori fra Andriji: „Ča, po Boga, ovo je sva publika u Sinju?" a fra Andrija izbezumljen samo je slegao ramenima.

Izvađanje programa mirno je saslušavano sve dotle dok nije jedna djevojčica po završetku prvog čina deklamovalа pjesmu „Stjepanu Radiću". Kad je u stihu došlo do riječi „ako nam slobodu ne dadu, mi ćemo ju uzeti sami", iako mali ih broj, grlato su stali klicati „tako je, tako je, to mi hoćemo!" Razumljivo, hoće slobodu, ali slobodu, ovu što ju oni traže, tko će im dati? — Nitko.

Još jednoć se je dvoranom prolomila, od malog broja najglatijih, kada je „Matija Gubec" slovencima rekao: „Mi hoćemo našu vladu u Zagrebu", Tako je, tako je, hoćemo je i mi," klicali su.

Sa pogibijom Matije Gubca, neostvarena je njegova želja za vládom u Zagrebu i oslobođenjem od tuđinca; i tako je pretstava završena. Kada je program završen Opštin. načelnik Dr Smolić potražio je jednog seljaka iz Glavica, nekog Petra, i rekao mu: „Reci glavičanima, kad nisu došli sada , da dođu večeras na zabavu."

Koliko zauzimanje gosp. načelnika za Hrvat. Kat. Omladinom, iako nije uzeo učešća u proslavi rođendana Nj. Vel. Kralja Petra II. Pitam se, zašto nije gosp. načelnik štampao letke za proslavu Kraljeva rođendana i zašto se onda nije mogao viditi na čelu povorke? (V. S.)

Iz Komiže

Dnevá 27. 9. uvečer u 8 sati vjenčao se je Bogdanović Nikola Lukin sa dražesnom gospođicom Vinkom Foretić Frànjinom. Mladoženji kumovao je stric g. Bogdanović J. Mate, veleindustrijalac iz San Pedra. Na svadbi gdje je bilo mnogo uzvanica g. Bogdanović, patriota jugoslaven držao je slijedeći govor:

„Draga braćo i prijatelji, gospodo i gospođe! — Samo onaj — koji je dugo godina izvan domovine, onaj — koji poput mene već 28 godina živi u tuđem svijetu, zna što će reći vratiti se u svoju domovinu, ugledati svoj prag i svoju rođenu grudu, ugledati svoje more i svoje sunce, svoju zemlju i svoj narod. Meni su suze navrle na oči, kad sam prešao granicu i osjetio se napokon na svojoj vlastitoj zemlji, u dragoj i ljubljenoj Jugoslaviji, a još su me više suze oblile kad sam napokom ugledao more, svoje Jadransko more, i rođenu Komižu. Nije me stid priznati — da sam se od milja isplakao kô malo dijete.

Za vrijeme mog otsustva — meni su umrli u domovini i otac i majka — ali nije umrla u meni čežnja da opet vidim svoje hridine, da opet ugledam zemlju iz koje sam potekao, iz koje je naš junački i ponositi narod potekao. Mogu vam reći, da je ta ljubav za svoju vlastitu zemlju, za našu dičnu Jugoslaviju, jednako živa kod svih mojih sukolonista u drlekom San Pedru i da se oni skupa sa mnom svi jednako osjećaju zahvalnim zemlji, koja nas je rodila i odgojila. Návest ću kao dokaz lijepi i veličanstveni Jugoslavenski Dom, koji smo mi u San Pedru uz nebrojene materijalne žrtve podigli — samo kako bi očuvali svoju nacionalnu svijest i drugim narodima dokazali da smo i mi kao svaki drugi civilizovani narod.

Braćo i sestre, ja vas opominjem:

Čuvajte Jedinstvo svoje, čuvajte Slobodu svoju, to najveće blago sa koje su se borili i pali najbolji sinovi naši. A sada dižem čašu i kličem živile Sjedinjene Države Amerike, Živila Jugoslavija, Živio Kralj Petar II, a Vi svi da ste mi zdravo i veselo. Hvala!" Na ove zadnje reči gosp. Bogdanovića nastalo je klicanje Americi, Kralju Petru II i Jugoslaviji i gosp. Bogdanoviću kao patrioti i dobrotvoru. Svadbena gozba trajala je do zore uz najljepše raspoloženje i pjevanje nacionalnih pjesama Gosp. Bogdanović polazi iz Komiže u četvrtak 1 oktobra, a 2 oktobra preko Italije polazi u San Pedro. Želimo mu sretan put, sreću i zdravlje u novoj postojbini.

SPORT iz Šibenika

»Šibenik« - »Osvit«

4:3

Utakmiža u korist fonda Kralja Aleksandra za bolesne i ozlijedjene nogometaše odigrana je u nedjelju između mjesnih rivala i završila se potpuno zasluženom pobjedom radničkog Šibenika sa 4:3, poluvreme 2:2. Igralo se je na igralištu radničkog, jer je teren Osvitov bio raskvašen i apsolutno nesposoban za igru. „Šibenik" pretstavio nam se kao vrlo dobra, borbena i disciplinovana momčad, te smo uvjereni da je Osvit dobio u njemu opasnog rivala, a naš grad drugog dostojnog reprezentanta. Neriješen rezultat u Solinu sa Solinom i ova pobjeda nad Osvitom pretstavljaju nagli uspon ovog mladog kluba. Ta se je i očekivalo, jer uzorna disciplina, faineša, ambicioznost i stalan trening pod nadzorom agilnog referenta g. Blače morali su uroditi plodom.

Nedjeljna utakmica mjesnih rivala razvijala se u pravom prvenstvenom tonu. Brzi i nenadani prodori pružali su bezbroj uzbudljivih momenata. Odbrana Šibenika sa izvrsnim Pekasom bila je na potpunoj visini, a srednji red ravan Osvitovom. U navali debut Kasuma nije uspio, ali kasnije na beku bio je odličan, to mu je pravo mjesto. Inteligentni centerfor Hajek slao je u vatru Bjažića i Noršića, koji su stalno ugrožavali Osvitov gol iznenadnim napadima. Jedino poslovičnoj surovosti svojih bekova može Osvit da zahvali za ovako tijesan rezultat.

Osvitova igra je potpuno rastrgana i nepovezana. Teško da bez stručnog treneru Osvit dostigne bolju klasu.

U teamu pobjednika istakla se uža obrann, Knez, Hajek, Bjažić i Noršić, a kod Osvite Košta, Matijašević i Bego, koji otskaču svojom fair igrom i športskim ponašanjem.

Golove su dali za Šibenik Bjaži 2 i Noršić 2, a za Osvit Bego, Perićić i autogol Pekasa.

G. Damiani trudio se da sudi objektivno, što mu pred konac nije uspjevalo.

ŽENSKI ŠTOFOVI za oprave, kostime mantele i zimske kapute u najmodernijem tkivu i bojama već su prispjeli. *Crvenković i Manojlović SPLIT* kod Crkve Sv. Duje